

Ο ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ CUM

- καθαρά χρονικός
- επαναληπτικός **cum=quotienscumque**
- επεξηγηματικός
- αντίστροφος
- ιστορικός – διηγηματικός

❖ καθαρά χρονικός

Η χρονική προσδιορίζει απλώς το χρόνο.

Συντάσσεται με οριστική κατά κανόνα. Σπανιότερα με υποτακτική, όταν εξαρτάται μια πρόταση από ορισμένες τυπικές, γενικές και αόριστες εκφράσεις: *tempus/ dies est*

Στην προσδιοριζόμενη πρόταση υπάρχουν συχνά τα: *tum, tunc, nunc, eo die, eo tempore*

❖ επαναληπτικός **cum=quotienscumque** Β' ΟΠΑΣ

Δηλώνεται απεριόριστη επανάληψη: α. **παρόν/μέλλον**, εκφορά με Οριστική ενεστώτα/πρτ, ενώ στην κύρια/προσδιοριζόμενη->οριστική ενεστώτα, β. **παρελθόν**, εκφορά με οριστική πρτ/υπερσ., ενώ στην κύρια/προσδιοριζόμενη -> οριστική παρατατικού

Π.χ. **quotienscumque avis non respondebat, sutor dicere solebat**: η χρονική πρόταση δηλώνει την απεριόριστη επανάληψη στο παρελθόν εκφορά χρονικής: οριστική πρτ **respondebat**, ενώ στην κύρια/προσδιοριζόμενη έχουμε οριστική πρτ **solebat**

❖ επεξηγηματικός

Η χρονική και η προσδιοριζόμενη έχουν το ίδιο υποκείμενο, χρόνο και έγκλιση. Χρονική και πραγματική σύμπτωση νόημα της χρονικής πρότασης με το νόημα της προσδιοριζόμενης. Εκφέρεται με οριστική.

❖ Αντίστροφος Β' ΟΠΑΣ

Εκφράζεται άμεση ακολουθία δύο γεγονότων ή ξαφνικό συμβάν/γεγονός. Η λογική σχέση μεταξύ χρονικής και προσδιοριζόμενης εμφανίζεται αντίστροφη, έτσι η χρονική περιέχει το κύριο νόημα και η προσδιοριζόμενη το δευτερεύον. Εκφέρεται η χρονική με **οριστική ιστορικού ενεστώτα ή οριστική πρκ**, ενώ συχνά στη χρονική πρόταση υπάρχουν τα: *repente, subito, interim, interea*. Στην προσδιοριζόμενη πρόταση έχουμε **οριστική πρτ/υπερσ.** Και συνήθως τα: *iam, vix, xixdum, nondum, aegre*

Π.χ. *Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda* (= εκεί, προτού καλά καλά παραδώσει στον ύπνο την ταραγμένη του ψυχή, του παρουσιάστηκε ένα φρικτό θέαμα.)

❖ ιστορικός – διηγηματικός

Χρησιμοποιείται σε διηγήσεις πράξεων του παρελθόντος. Υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση μεταξύ κύριας και χρονικής πρότασης και φανερώνει μεταξύ τους μια σχέση αιτίου-αιτιατού. Συντάσσεται με υποτακτική α. πρτ για το σύγχρονο, β. υπερσ. για το προτερόχρονο